

iMoRe №200. Український молодіжний фонд та банківські послуги 24/7

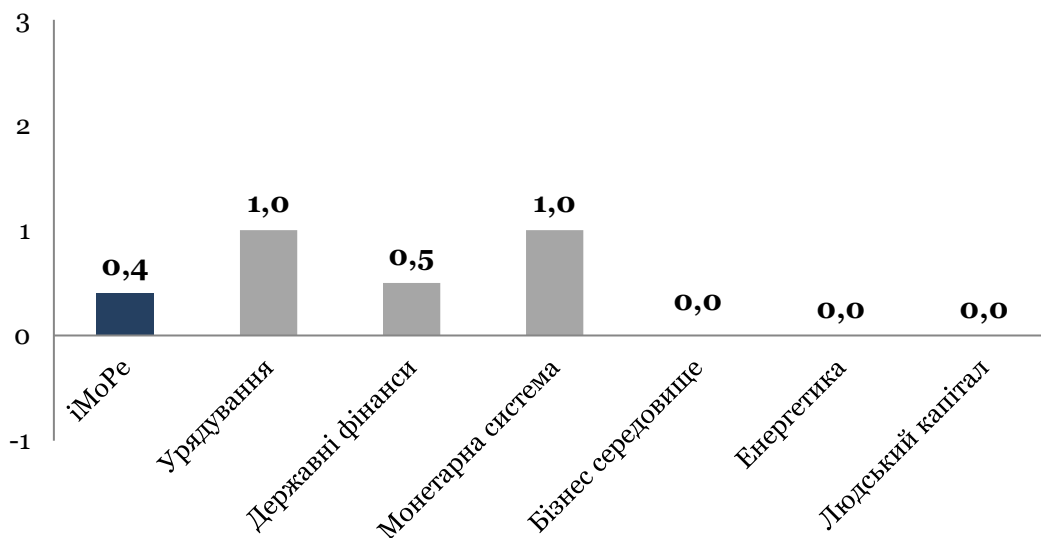
Індекс моніторингу реформ (iMoRe) становить +0,4 бала за період з 27 лютого по 12 березня 2023 року з можливих значень від -5,0 до +5,0. У попередньому раунді індекс дорівнював +0,3 бала.

Графік 1. Динаміка Індексу моніторингу реформ

Індекс реформ може приймати значення від -5 до +5, значення вище за +2 розглядається як прийнятний темп реформ

Графік 2. Значення iMoRe та його компонентів у поточному раунді оцінювання

Основні події раунду

1. Нове покоління системи електронних платежів запрацює в цілодобовому режимі, +1 бал

На початку березня Національний банк України ухвалив [постанову](#), якою впровадив нове покоління системи електронних платежів (СЕП), яке може опрацьовувати міжбанківські платежі 24/7. Це стало наступним кроком після впровадження [у 2020 році](#) СЕП, яка працювала 23/7. До того міжбанківських платіжні операції виконувалися лише у робочі дні з 8:30 до 19:00.

Також постанова оновлює порядок прийняття і виключення учасників СЕП, вимоги до переліку інформації про небанківського надавача платіжних послуг, правила роботи з електронними повідомленнями під час міжбанківських операцій, щоб вони відповідали стандарту [ISO 20022](#).

Коментар

«Перехід на нове покоління СЕП (СЕП 4.0) пов'язане з двома новаціями:

- впровадження міжнародного стандарту платіжних повідомлень ISO 20022, саме за цим стандартом тепер формуються файли платіжних інструкцій і повідомлень у СЕП;*
- перехід СЕП у режим роботи 24/7, за якого операції можуть проводитися кожного календарного дня та відображатися в системах і балансах банків фактичною датою навіть у вихідні дні. У режимі 23/7, чинному до 1 квітня, операції могли проводити у вихідні, але в такому разі вони відображалися в балансах датою понеділка.*

Водночас банки мають можливість самостійно вибирати, працювати у вихідні чи ні. Отже, якщо банк не працює в неділю, платежі за його участю здійснюватимуться в понеділок. При цьому розраховатися в суботу карткою банку, для якого цей день не є операційним, можливо, як і раніше.

Якщо взяти до уваги те, що до 1 квітня СЕП НБУ працювала в режимі 23/7, зміна видається не надто революційною з погляду клієнтського досвіду. Тобто і раніше більшість банків надавала клієнтам можливість здійснювати платежі та перекази «за реквізитами IBAN» у вихідні дні – наприклад, через мобільний додаток. Але раніше такі операції в системі та балансах банків фіксувалися датою наступного робочого, іншими словами – «банківського» дня, а тепер вони можуть відображатися саме датою фактичного здійснення, включно з вихідними днями.

Крім того, розрахунки та перекази з використанням карток були і залишаються доступними цілодобово – тут ви не побачите різниці.

Наступний крок – із 1 квітня 2024 року банки будуть зобов'язані зараховувати кошти на рахунки клієнтів протягом години з моменту отримання цих коштів на свій технічний рахунок у СЕП, якщо до клієнта не застосовані санкції і немає застережень із боку фінмоніторингу.

У комплексі обидві новації – ISO 20022 і режим 24/7 – сприятимуть розвитку українського ринку платіжних послуг, у т.ч. розвитку альтернативних «картковим» технологій та інструментів, і є кроком до інтеграції з європейським ринком».

Олена Коробкова, Голова Ради Незалежної Асоціації Банків України (НАБУ)

2. Створення Українського молодіжного фонду, о балів

Кабінет Міністрів ухвалив [постанову](#) про створення Українського молодіжного фонду, який надаватиме бюджетні гранти на розвиток молодіжних проєктів.

Фонд визначатиме пріоритетні напрямки підтримки за погодженням із Мінмолодьспортом та стане одним з інструментів реалізації молодіжної політики,

Регуляція отримала від експертів суперечливі оцінки (від +3 до -2 з медіаною у 0 балів). Це пояснюється тим, що хоча підтримка молодіжних проєктів державою може стати помічною для залучення молоді у продуктивну діяльність, пріоритетність та ефективність саме такого використання бюджетних коштів залишається під питанням. Так, існує багато міжнародних організацій та благодійних фондів, які так само на грантовій основі підтримують проєкти молоді.

На час воєнного стану та шість місяців після його закінчення гранти будуть видаватися за рахунок позабюджетних коштів, зокрема коштів міжнародної технічної допомоги.

Коментарі

«Фонд підтримки української молоді дуже потрібний. Щоб ініціативи молодих людей, які народжуються в громадах, могли отримувати підтримку держави (особливо в тих випадках, де на місцях бувально немає коштів).

Проте, в процесі фіналізації тепер вже чинного закону, який визначає суб'єктність цього Фонду, зроблено надто мало для того, щоб ця нова інституція була успішною та ефективною. Фонд не зможе фінансувати проєкти 50/50 спільно з громадами (щоб заохочувати їхнє включення). Наглядова рада Фонду визначається не урядом, а міністерством, що одразу робить цю інституцією підрядною і залежною. Тобто

малоцікавою для міжнародних донорських організацій, бо прозорості і публічності там бракуватиме (головним стейкхолдером буде не молодь, а міністерство).

Ми вже мали подібну історію нещодавно із Фондом підтримки науки, який Міністерство освіти не просто поставило в залежність, а фактично зробило його нежиттєздатним (розпорядником бюджетних коштів залишилось міністерство, яке не делегувало тому Фонду цю свою функцію). Все це означає, що Фонд створено, але радості в цьому мало. Дуже буду позитивно здивованим, коли він запрацює бодай на рівні перших років роботи Українського культурного фонду (УКФ)

Станом на сьогодні є всі підстави вважати, що Фонд буде скоріше імітаційним. В кращому разі міністерство делегує конкурс проектів цьому Фонду – що загалом добре, але не делегує реального самоврядування цієї нової інституції. Наглядова рада створюється поспіхом, зайнятість тих хто переможуть в конкурсі (прийом заявок кандидатів вже закритий) буде фактично фул-тайм. Зарплата директора Фонду, наскільки мені відомо, має бути 25 000 грн. В принципі цього достатньо, щоб зрозуміти, що молодіжного аналогу УКФ (перших років праці) чи відомого українцям «Відродження» навряд чи слід очікувати».

Юрій Юзич, Головний експерт групи РІР «Молодіжна політика»

«Згідно з постановою, Український молодіжний фонд надає бюджетні гранти зокрема за рахунок коштів проектів міжнародної технічної допомоги та інших джерел, не заборонених законодавством. А під час воєнного стану та шість місяців після нього лише за рахунок них. Імовірно, створено Фонд саме з метою централізації потенційних майбутніх коштів зовнішніх донорів. З одного боку, це має полегшити зовнішнім донорам співпрацю з Україною, з іншого, це створює ще одну ланку між донорами і отримувачами грантів, при чому немає чітких правил, за якими отримувачі будуть обиратись, що, в умовах значної корупції в Україні може бути не оптимальним з точки зору розподілу коштів. Альтернативи – пряма співпраця донорів з отримувачами грантів або використання наявних недержавних фондів, що надавали гранти у тому числі під проекти, що зараз підпадатимуть під рішення фонду, – успішно використовувались в Україні тривалий час, тому постає питання, чому фонд вирішили створити саме зараз і чи розглядались альтернативи».

Олександр Жолудь, член редколегії «Вокс Україна»

«Створення Українського молодіжного фонду – це 100% успішна ідея!

Українські молодіжний фонд був створений для реалізації Закону України «Про основні засади молодіжної політики». УМФ – державний орган, який буде реалізовувати молодіжну політику через проведення конкурсів з визначення проектів, розроблених молодіжними та дитячими громадськими організаціями, для реалізації яких надається фінансова підтримка держави або гранти Президента України для обдарованої молоді тощо.

Подібні фонди / інституції існують в Європі, наприклад Європейський молодіжний фонд. В цьому фонді працюють професіонали з експертизи, моніторингу, оцінки з метою впровадження цінностей Ради Європи. Тому створення подібного окремого органу в Україні було питанням часу.

У майбутньому УМФ може бути тим органом, що відповідає в тому числі за національні та міжнародні молодіжні обміни (наприклад Українсько-Польської або Україно-Литовської Ради обмінів).

Для мене як для представника місцевої громадської організації УМФ може стати не тільки платформою підтримки проєктів з молодіжної роботи та інституційної підтримки молодіжної організації, а й місцем експертності та обміну кращими практиками з молодіжної роботи в Україні.

Проте до початку роботи Фонду потрібні правила та процедури участі в конкурсах, напрацювання стратегії, формування пулу експертів, напрацювання довіри міжнародних організацій до Фонду. Поки що Міністерство сформувало Наглядову раду Фонду, яка вже скоро має обрати керівника установи. Це має бути людина, яка вже працює давно в молодіжній політиці – молодіжний працівник, що має вагомні результати перед державою».

Віктор Сіпеев, Молодіжна організація «Молодіжна Ініціатива Міст» (MIM)

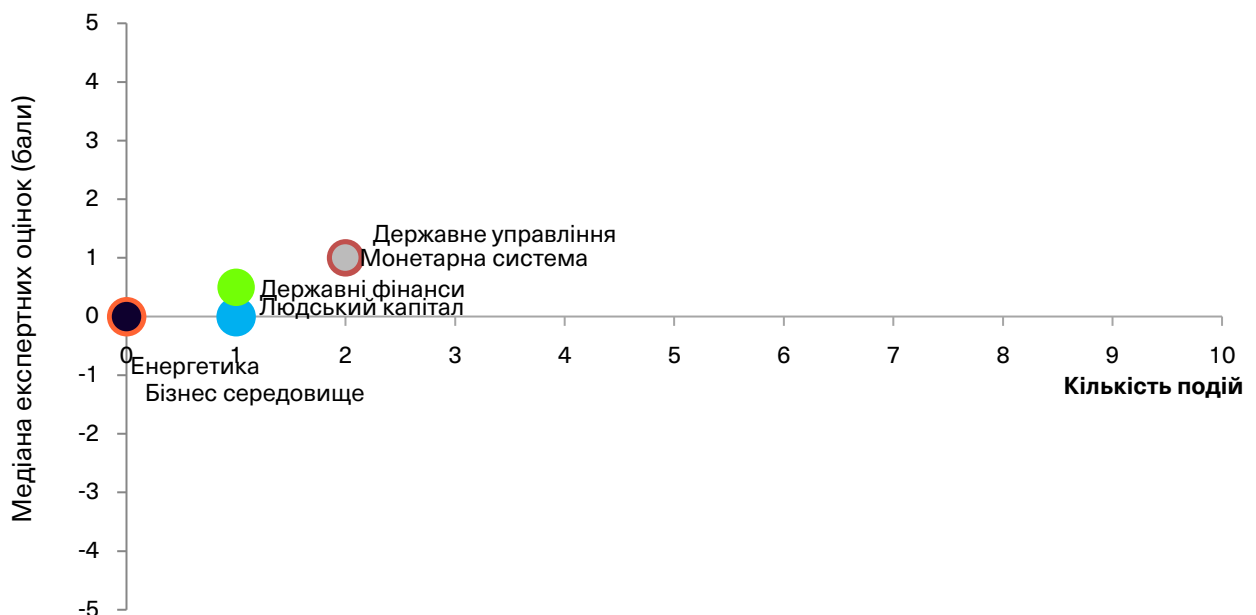
Графік 3. Події, що визначали значення індексу, оцінка події є сумою її оцінок за напрямками, тому вона може перевищувати +5, або бути меншою за -5

Таблиця 1. Оцінки всіх подій та прогресу реформ за напрямками

Державне управління	+1,0
Зміни до Митного кодексу України щодо електронної ідентифікації та електронних довірчих послуг	+0,8
Зміни до законодавства про стажування та вимоги до кандидатів на посаду прокурора	+0,5
Державні фінанси	0,5
Змін до Податкового кодексу про електронну ідентифікацію та довірчі послуги – токени скасовано, а строки перевірок із відшкодування ПДВ зменшено	+0,5
Монетарна система	0,0
Нове покоління системи електронних платежів запрацює в цілодобовому режимі (24/7)	+0,8
Додаткові вимоги для авторизації діяльності надавачів фінпослуг	+0,5
Бізнес середовище	0,0
Енергетика	0,0
Людський капітал	0,0
Створено Український молодіжний фонд	0,0

Графік 4. Значення окремих компонентів Індексу та кількість подій

(Див. графіки та таблиці на сайті http://imorevox.in.ua/?page_id=577
http://imorevox.in.ua/list_rounds.php)

Довідкова інформація: Індекс Моніторингу Реформ (ІМоРе) VoxUkraine призначений надавати комплексну оцінку зусиллям влади України зі впровадження економічних реформ. Індекс базується на експертних оцінках змін у регуляторному середовищі за п'ятьма напрямками:

1. Державне управління
2. Державні фінанси
3. Монетарна система
4. Бізнес середовище
5. Енергетика

Детальніше про Індекс та методологію розрахунку можна дізнатись на сайті imorevox.org.

VoxUkraine - це ініціатива, створена групою міжнародних та вітчизняних економістів, присвячена реформам та економічному розвитку України. Цілями VoxUkraine є поширення науково обґрунтованого аналізу та коментарів щодо економічних та суспільно-політичних подій в Україні, підвищення рівня дискусії та формулювання системного підходу до реформ, а також інтеграція України в світову мережу економістів та діячів, відповідальних за економічну політику.